

Motion

En god, jämlik och tillgänglig klimakterievård

Vallningar, sömnsvärigheter, värk i kroppen, humörsvängningar, ångest, sexuella problem, urinträngningar och kognitiva besvär. Det är bara några av de symptom som kan uppkomma under åren kring den sista menstruationen. Bara var tredje tillfrågad kvinna är beredd och alltför få vet att det finns hjälp. Ibland förstår varken kvinnan eller vården vad symptomen beror på, vilket leder till att hon får fel behandling eller slussas runt helt i onödan. Psykisk ohälsa och vissa kroniska sjukdomar kan förvärras under denna period. Nedstämdhet, koncentrationsproblem och hjärntrötthet är vanligt.

Även om klimakteriet, precis som puberteten, är en del av livet innebär det för många stora besvär som kan pågå länge och som påverkar hälsa, arbetsförmåga och livskvalitet. Trots det har klimakterievården länge varit ojämlik och kunskapen inom hälso- och sjukvården varierande. Detta har fått till följd att kvinnor här i Västmanland tvingas söka vård på kliniker i andra regioner eller kontakta nätläkare. Det kan vara både dyrt och besvärligt, och dessutom är det ojämlikt. Vi ska inte ha en vård där bara den som har råd eller tur kan få hjälp.

Socialstyrelsens nationella riktlinjer från 2026 slår fast att sjukvården behöver stärka arbetet med att identifiera, behandla och följa upp klimakteriebesvär. Riktlinjerna betonar också behovet av kompetensutveckling och en mer jämlik vård. Socialstyrelsen pekar på primärvården som en viktig ingång där samtal och rådgivning i första hand ska ske, men också att frågan kan tas upp inom annan sjukvård när kvinnor söker vård av andra skäl. Det är särskilt viktigt att uppmärksamma kvinnor som hamnar i klimakteriet före 45 års ålder, liksom de kvinnor som genom att operera bort sina äggstockar omedelbart försätts i klimakteriet med snabb förändring av hormonnivåerna.

Statistiken visar att användningen av hormonbehandling skiljer sig tydligt mellan olika socioekonomiska grupper, vilket ytterligare tyder på att tillgången till kunskap och behandling ännu inte är jämlik. Tillgång till läkemedel är en förutsättning för en jämlik vård. När östrogenläkemedel återkommande restnoteras riskerar patienter att få en avbruten eller ändrad behandling. Idag ligger ansvaret för att hitta alternativ ofta på patienten. Det är inte rimligt att behöva åka runt i landet för att få tag i plåster, spray och tabletter, eller beställa tveksamma preparat på nätet. Kvinnor som har haft cancer kan inte alltid få hormonbehandling, men det ska inte innebära att de måste stå ut med sina klimakteriebesvär. Det finns mycket man kan göra för att må bättre. Hela livssituationen, inte minst levnadsvanor och sociala relationer, påverkar måendet. Viktigast är att alla som har besvär får ett gott bemötande och träffar kunnig vårdpersonal som i samråd med patienten gör en individanpassad plan.

Med anledning av ovanstående yrkar Vänsterpartiet på att

- Regionen säkerställer att alla vårdcentraler har kompetens, tid och rutiner för att identifiera, behandla och följa upp klimakteriebesvär.
- Regionen genomför långsiktig kompetenshöjande utbildningsinsatser för berörd vårdpersonal om klimakteriet, behandlingar och egenvård.
- Regionen ställer samma krav på vårdinrättningar som de ingår avtal med gällande kunskap om klimakteriet och gott bemötande.
- Regionen genomför informationsinsatser, t ex kampanjer med lättillgängligt material om klimakteriet och var man kan få vård.
- Regionen årligen följer upp jämlikheten i klimakterievården och vidtar åtgärder för att minska omotiverade skillnader mellan olika grupper.
- Regionen säkerställer att alla patienter som behandlas för klimakteriebesvär får stöd av vården vid läkemedelsbrist och erbjuds medicinskt lämpliga alternativ utan onödiga avbrott i behandlingen.
- Regionen säkerställer att patienter som har opererat bort äggstockarna får individanpassad rådgivning om hur deras klimakteriebesvär kan lindras.

För Vänsterpartiet i Region Västmanland

Heidi-Maria Wallinder, Felicia Granath, Fredrik Stockhaus, Pratima Åslund,
Lennart Engman, Vicktoria Bagi (V)

20260819